

Dosarul nr. 2ra-55/22
2-20161661-01-2ra-12012022

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni – C. Albu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Cotorobai, I. Țurcan, A. Panov

ÎNCHEIERE

02 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Sergiu Cojocaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

împotriva deciziei din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a modificat hotărârea din 18 mai 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni în partea pretențiilor admise,

constată:

La data de 22 decembrie 2020 Sergiu Cojocaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, prin care a solicitat repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că la 22 decembrie 2016 de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Ciocana mun. Chișinău a fost pornită cauza penală nr. 2016210798 conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (1) din Codul penal.

La 28 decembrie 2017 prin ordonanța OUP SUP IP Ciocana V. Șeremet, Sergiu Cojocaru a fost recunoscut în calitate de bănuț de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (1) din Codul penal.

Astfel, potrivit conținutului ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț din 28 decembrie 2017 s-a constatat „că cauza penală a fost pornită la 22 decembrie 2016 în baza bănuțelii rezonabile că a fost săvârșită infracțiunea prevăzută de art. 183 alin. (1) din Codul penal, precum că la 25 octombrie 2016, persoane cu funcții de răspundere ori care gestionează o organizație comercială, neglijând dreptul la protecția muncii și sănătatea persoanei, în timpul prestării serviciilor în domeniul construcției prestate în folosul aceleiași organizații, de către angajații Darii Constantin și Ion Călugăreanu, pe un șantier, situat în mun. Chișinău, str. Varnița, nr. 2/10, au încălcat tehnica securității și alte reguli de protecție a muncii, în rezultatul căreia a survenit accidentul de muncă soldat cu vătămări medii angajaților indicați.

Reclamantul a menționat că fiind audiat în calitate de bănuț, nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate de organele urmăririi penale.

Prin cererea din 29 decembrie 2017 nr. 2935 reclamantul a solicitat Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Ciocana, în temeiul art. 63 alin. (4), art. 284 alin. (2), pct. 1), alin. (3) din Codul de procedură penală, scoaterea de sub urmărire penală a lui Sergiu Cojocaru, bănuț de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (1) din Codul penal, deoarece acesta nu a comis fapta incriminată, careva probe ce ar confirma comiterea faptei incriminate de către bănuțul Sergiu Cojocaru lipsesc, astfel bănuțala nefiind confirmată.

Prin ordonanța procurorului în procuratura mun. Chișinău, oficiul Ciocana, Oxana Beltei din 19 ianuarie 2018, fiind examinată cererea depusă și materialele cauzei s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a bănuțului Sergiu Cojocaru și clasată cauza penală și procesul penal din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Reclamantul a mai menționat că în privința sa, după recunoașterea în calitate de bănuț, a fost aplicată măsura procesuală de constrângere, obligarea de a se prezenta la organul de urmărire penală, fiind informat și semnându-se pentru consecințele nerespectării obligațiunii, și anume, că măsura aplicată poate fi schimbată în una mai aspră.

Deși fapta incriminată a avut loc la 25 octombrie 2016, urmărirea penală a fost pornită la 22 decembrie 2016, iar recunoașterea în calitate de bănuț a avut loc la 28 decembrie 2017, adică peste un an. Organul de urmărire penală, în timp de un an urma cert să constate că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, or, alte materiale sau probe noi nu au apărut, totuși reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuț.

Recunoașterea în calitate de bănuț a sa a fost ilegală.

Tragerea ilegală la răspundere penală a condiționat prejudicierea morală și materială a sa, la faza de urmărire penală, fiindu-i aduse atingere drepturilor și libertăților fundamentale, recunoscut neîntemeiat în calitate de bănuț, supus restricțiilor procesuale și obligațiilor, dânsul fiind supus unor inconveniențe, pe care le-a suportat în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, a procuraturii, care are rolul de conducere a urmăririi penale, având impact negativ asupra sa.

A suportat suferințe fizice și psihice, cunoscând că este absolut nevinovat și tras ilegal la răspundere penală.

Fiind angajat în câmpul muncii era obligat prin statutul procesual de bănuț și obligațiunii asumate și prevăzute de CPP, să se prezinte la orice citare a organului de urmărire penală.

Respectiv i s-a îngrădit și dreptul să părăsească hotarele țării, deoarece în orice moment putea fi citat și fiind obligat să se prezinte, astfel fiindu-i restrânse drepturile garantate de Constituție.

A estimat cuantumul suferințelor morale la suma de 30 000 lei.

Reclamantul a afirmat că prejudiciul material suportat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, ce urmează a fi compensat în corespundere cu prevederile art. 7 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, constituie suma de 5000 lei cheltuieli de asistență juridică în cauza penală, conform contractului de asistență juridică nr. 33 din 28 decembrie 2017, achitată avocatului Larisa David conform bonului de plată nr. 256871 din 28 decembrie 2017.

Reclamantul Sergiu Cojocaru a solicitat încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a sumei de 5000 lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și cheltuielile de judecată în prezenta cauză civilă în sumă de 7000 lei.

Prin hotărârea din 18 mai 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Sergiu Cojocaru.

S-a încasat în beneficiul lui Sergiu Cojocaru din contul statului, prin intermediul Ministerului Justiției prejudiciul material în mărime de 5000 lei, prejudiciul moral în sumă de 15 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7000 lei, iar în total suma de 27 000 lei.

În rest acțiunea reclamantului s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 75, 80-87)

La data de 21 mai 2021, cu respectarea termenului prevăzut la articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Ministerul Justiției a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 18 mai 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, iar la data de 10 septembrie 2021 a depus motivarea apelului.

Prin decizia din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de către Ministerul Justiției.

S-a modificat hotărârea din 18 mai 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni în partea admisă, micșorând suma prejudiciului material de la 5000 lei până la 1000 lei, suma prejudiciului moral de la 15 000 lei până la 1000 lei și suma cheltuielilor de judecată de la 7000 lei până la 1000 lei, în total 3000 lei.

În rest hotărârea s-a menținut. (f.d. 119, 120-128)

În consolidarea soluțiilor prima instanță și instanța de apel au reținut că în temeiul art. 3, art. 6 și art. 10 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, Sergiu Cojocaru este îndreptățit să solicite repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, ori a fost recunoscut ilegal în calitate de bănuț în cauza penală nr. 2016210798 pornită la 22 decembrie 2016 de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de poliție Ciocana, mun. Chișinău

conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (1) din Codul penal, iar prin ordonanța procurorului în procuratura mun. Chișinău, oficiul Ciocana din 19 ianuarie 2018 a fost scos integral de sub urmărire penală, cauza penală fiind clasată pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Reieșind din prevederile art. 1422 alin. (1) și (3) din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019) și art. 10 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, Sergiu Cojocaru întrunește condițiile acordării satisfacției materiale și morale pentru violarea drepturilor și libertăților fundamentale constatate a fi încălcate în speță, în limita, prin care aceste pretenții au fost demonstrate prin probe.

La 20 decembrie 2021 Ministerul Justiției a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 18 mai 2021 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii. (f.d. 131-137)

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond sunt neîntemeiate și pasibile casării, deoarece instanțele au interpretat Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 în mod eronat și au apreciat probele arbitrar.

A menționat că prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 persoana are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta a fost condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare. Anume, în astfel de situații se poate invoca că persoana a fost atrasă la răspundere penală.

În speța dată, Sergiu Cojocaru nu a fost atras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de „condamnat”, doar calitate de bănuit, iar în privința acestuia nu a fost emisă o sentință de condamnare.

La data de 31 ianuarie 2021 Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău în partea contestată, cu menținerea hotărârii din 18 mai 2021 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni. (f.d. 146-148)

În motivarea recursului Sergiu Cojocaru a invocat că decizia instanței de apel este ilegală, neîntemeiată și nemotivată în partea micșorării cuantumului prejudiciului moral, material și a cheltuielilor de judecată, fiind adoptată cu încălcarea normelor de drept material, care afectează legalitatea hotărârii contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

Astfel, instanța de apel greșit a concluzionat necesitatea micșorării mărimii prejudiciului moral, material, precum și cheltuielilor de judecată și nu a justificat necesitatea micșorării cuantumului dispus spre încasare de prima instanță, neținând cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție în corespundere cu art. 1423 din Codul civil.

În conformitate cu articolul 433 lit. a1), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererile deduse judecății sunt formulate de persoanele îndreptățite, dacă acestea nu au fost depuse în mod repetat și dacă au fost declarate în termen.

Completul constată că, în speță, cererile de recurs sunt îndreptate împotriva deciziei din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea,

acestea sunt depuse de către Ministerul Justiției și Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David, care au calitatea procesuală de pârât și reclamant și sunt îndreptățiți să o conteste, nefiind depuse repetat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 19 octombrie 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a fost expediată în adresa recurentului Ministerul Justiției și avocatului Larisa David, care reprezintă interesele lui Sergiu Cojocaru la data de 27 decembrie 2021 prin poșta electronică (f.d. 129).

Astfel, recursurile declarate la 20 decembrie 2021 de către Ministerul Justiției și la 31 ianuarie 2022 de către Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David, sunt în termen.

La 12 ianuarie 2022 și la 01 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a notificat lui Sergiu Cojocaru, Ministerului Justiției și intervenienților accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor copiile recursurilor motivate depuse de către Ministerul Justiției și Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra criticilor formulate în recurs. (f.d. 141, 151)

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de recurs formulate de către Ministerul Justiției și Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David, sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recursuri, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în

care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursurile declarate de către Ministerul Justiției și Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Ministerul Justiției, Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Ministerul Justiției și Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David, ca fiind inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (11) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Sergiu Cojocaru, reprezentat de avocatul Larisa David, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas